

HET HUIDIGE INDIA

3 december 1971

Goedenavond, vrienden.

Zoals u bekend zal zijn, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar, dus denkt u ook zelfstandig na over alles wat besproken zal worden. Ons onderwerp van heden dient, volgens het programma door uzelf worden gekozen. Waarover spreken wij dus?

HET HUIDIGE INDIA

Wie India op het ogenblik beziet, moet zich een ding goed realiseren: ondanks het werk van de Mahatma Ghandi, is en blijft het een land met enorme standsverschillen en bezitsverschillen. Verder is er sprake van een kritiekloos en intens beleefd, maar toch ook weer vlak en zeer uitgebreid geloofsleven. De feesten van de staat zijn in feite godsdienstig, de carnavalsvieringen hebben een erkend godsdienstige achtergrond, de goden en godinnen spelen, vooral voor de meer eenvoudige mensen, voortdurend een rol en dit komt ook in het openbare leven voortdurend tot uiting. Status bereik je, wanneer je niet "van hoge geboorte" bent in dit land, door ambtenaar of soldaat te worden. Waarbij het wel duidelijk is dat een carrière in deze lijn alleen mogelijk is voor degenen die over de nodige kruiwagens beschikken.

Omkoperij is een normaal deel van het bestaan. Wie iets wil bereiken dient een goed gevulde portefeuille mee te nemen, daar je overal wel medewerking, goedkeurig of toestemming voor nodig hebt. In het land wordt betrekkelijk veel gemeenschapsgeld besteed voor enkele streken en in het bijzonder voor enkele steden. Daarnaast is er een enorm achterland waarin grote armoede bestaat en waarin behoudzucht een belangrijke rol speelt, zodat mede om godsdienstige redenen al het nieuwe, ook wanneer het een feitelijke verbetering inhoudt, wordt afgewezen. Men beroept zich daarbij zelfs op Ghandi zelf, die immers ook geen aanvaarding zonder meer van de westerse cultuur wilde en daarom als symbool van zijn revolutie het oud-Indische spinrokken nam.

Ontleedt men de toestanden in het huidige India, zo zal men tot de conclusie moeten komen, dat men hier te maken heeft met een betrekkelijk kleine en in denken vaak nog beperkte bovenlaag en die over het algemeen zeer welgesteld is. Zij bestaat echter niet meer, zoals vroeger, alleen uit mensen van de hoogste kaste en vorsten, edelen. Wij treffen in deze dagen hierbij vele fabrikanten aan die nogal wat geld weten te maken, en beambten die het tot een hoge rang hebben gebracht. Een dergelijke hoge ambtelijke rang brengt overigens maar weinig salaris, maar zeer veel emolumenten met zich. Dit land bevindt zich op het ogenblik in een noodsituatie. Men heeft een aantal van rond 8.000.000 vluchtelingen uit O-Pakistan moeten huisvesten die men als geloofsgenoten moeilijk kon afwijzen. Dit is een grote last in een land waarin bijna elk jaar wel ergens een ernstige hongersnood voorkomt en waar - dit mag men niet over het hoofd zien - zelfs in dergelijke gevallen reeds de neiging bestaat bij elke provincie die het goed gaat, in de eerste plaats eigen overvloed zeker te stellen, waardoor men weigert hongerlijdenden meer dan werkelijk onvermijdelijk is, te helpen.

Wij treffen in dit land vele organisaties die zich met het welzijn van het volk heten bezig te houden, zodat wij althans op grond van uiterlijkheden zouden kunnen menen, met een sociaal bewogen regering te maken te hebben. Zelfs al komen er meer en meer mensen die het ernstig menen met het werken aan een sociale ontwikkeling en verbetering, zo zijn de gelden die hiervoor beschikbaar zijn, zo in verhouding klein, dat een Nederlandse sociale werker die met een dergelijk budget zou moeten werken voor zovele mensen, alleen reeds bij het denkbeeld

onmiddellijk aan hartverlamming zou sterven. Een zeer groot deel van het vruchtdragende werk voor armen en zieken wordt ook op dit ogenblik nog betaald en verricht door westerse instanties, als onder meer missie en zending. Men houde bij dit alles rekening met het feit, dat wij hier nog steeds te maken hebben met een kastemaatschappij, zodat kastebesef, ook al bestaat dit niet meer alleen op een zuiver godsdienstige basis, in vele gevallen bepalend is voor de besteding van 's lands middelen.

Ook elders zien wij vreemde verhoudingen. Zo is bv. het bedrag dat men van het volksinkomen uittrekt voor defensie, ongeveer driemaal zo hoog, in verhouding, dan het hiervoor in Nederland gangbare bedrag. Het leger is goed bewapend. Begrijpelijk, daar de gewapende macht een prestigekwestie is. Ook de luchtmacht is behoorlijk uitgebreid. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de verschillende groepen nogal onevenwichtig van samenstelling zijn. Er zijn groepen van minder dan zes luchtvaartuigen, die als 'eskader' worden aangesproken, terwijl afdelingen die niet meer dan drie tanks tellen soms als volledig tankregiment staan ingeschreven. Volgens mij is dit vooral te wijten aan de wens degenen die leidinggeven een hogere salariëring toe te kennen.

Het zal u duidelijk zijn dat zowel tegen de militaire bestedingen als tegen de omkoperij, toch wel zo hier en daar verzet aan het rijzen is. Het samenvallen van dit verzet met de komst van de vluchtelingen in O-Pakistan heeft voor het gouvernement van de staat een nieuwe mogelijkheid geschapen. In de eerste plaats kan men, dankzij de vluchtelingen, grote kapitalen uit het buitenland aantrekken, bijdragen, waardoor de eigen deviezenpot goed gevuld raakt. Want men staat erop dat, althans een deel, zo mogelijk het merendeel van de voor hulp bestemde goederen ter plaatse wordt gekocht, zodat er aan deze vluchtelingen aardig wordt verdiend, zolang het Westen maar steun blijft verlenen. Daarnaast is men nu in staat een groot deel van de bestaande agressiviteiten, die zich richtten tegen bepaalde cliques in regering, ambtenarenstand en handel, nu af te buigen in de richting van Pakistan. Dit alles maakt het voor India belangrijk dat Bangladesh niet ten onder gaat.

Degenen die menen dat India alleen maar handelt uit menslievende overwegingen, wanneer het aanvallen van opstandige Oost-Pakistani ondersteunt - het doet tot op heden geen werkelijk aanvallen op Pakistaanse legereenheden met het eigen leger, tenzij dit wordt aangevallen - moet nog eens nadenken. Het zou voor de Indiase regering een buitengewoon succes zijn, wanneer z.g. Pakistaanse vrijheidsstrijders - die hun bewapening en mogelijkheden grotendeels danken aan het Indiase leger dat hen overschotten aan wapens en munitie ter beschikking stelt - goede resultaten weten te behalen. Want zodra O-Pakistan aanleiding zou worden tot ernstige grenschendingen - een kans die zeker niet uitgesloten is - heeft men eindelijk alle redenen om Pakistan, dat sinds meerdere jaren een soort ervvijand is, de oorlog te verklaren. Een dergelijke oorlogsverklaring die door eenieder in het land als geheel gerechtvaardigd wordt gevoeld, maakt het dan mogelijk de gehele economie weer naar de hand van enkele belanghebbenden te richten. Tevens wordt het mogelijk westerse invloeden te weren en kan men het communisme, dat in vele vormen de laatste jaren aan invloed gewon, beter in de hand houden. Kort en goed: er is een groep voor wie een oorlog betekent dat zij eindelijk weer eens zal kunnen doen en laten wat zij zelf wil. Wij hoeven niet aan te nemen dat het huidige staatshoofd zelf van al deze feiten en intriges geheel weet heeft, zo min als in Nederland mag worden aangenomen dat Biesheuvel werkelijk weet wat er op alle departementen nu eigenlijk wordt bekookst. Maar bepaalde groepen zijn erin geslaagd door deze omstandigheden in India een door hen gewenste pressie te scheppen, waaraan geen regeerder zich zal kunnen onttrekken.

Conclusie: Voor de nabije toekomst liggen voor de hand: Voor Pakistan is het - en gezien het volkskarakter, gezien de godsdienst en haar invloeden - om in O-Pakistan de macht geheel in handen te krijgen en de invloed van het islamitische bevolkingsdeel weer superieur te doen zijn. India zelf is om vele redenen niet ontevreden met de mogelijkheid van een niet te lang durende oorlog. Er zijn dus twee groepen die om geheel verschillende redenen ervoor voelen het tot een werkelijke oorlog te beginnen. Deze mensen zullen wij overigens voornamelijk vinden in de kringen van militairen en industriëlen, terwijl ook enkele geestelijke leiders in Pakistan belang

hebben bij het uitbreken van een werkelijke oorlog. Hun pressie is groot, ofschoon de gewone man in beide landen niets voelt voor oorlog en al blij is wanneer hij de hongerdood kan vermijden en in een zekere luxe kan leven. Die luxe omvat dan voor hem een stoel, een tafel, een bed en voldoende te eten.

Of een dergelijke strijd in Azië gevolgen kan hebben? Het feit dat Pakistan in feite een militair absolutistisch systeem volgt, waarbij een groot deel van het gezag, maar ook van de menselijke waardigheid, is gebaseerd op het hanteren van een wapen, is dit China sympathieker dan het warrige en meer vredelievende India. Daarbij komt dat de massa in Pakistan, volgens de Chinese experts, meer vatbaar is voor de gedachte van een "permanente revolutie". China staat dus achter Pakistan. Dit betekent echter dat Rusland, dat reeds in tsaristische tijden getracht heeft om delen van India te koloniseren, zijn invloed in Azië bedreigd voelt en zich achter India stelt. Wat geen sympathie voor de zaak van India impliceert maar slechts dient om een zeker invloedsevenwicht in Azië te kunnen handhaven. Indien China India zou steunen, zou Moskou onmiddellijk achter Pakistan staan. Wanneer er oorlog komt zullen deze grote mogendheden zeker allerhande leveranties doen, maar wel alleen tegen betaling. Deze betaling zal, zeker zover het Pakistan betreft, voornamelijk bestaan uit handelings- en exploitatievrijheid binnen het land terwijl het, zover India erbij betrokken is, voorlopig vooral zal gaan om handelsmogelijkheden en bepaalde voorkeuren bij import en export. Bij dit laatste mag men niet vergeten dat India een goed uitgangspunt zou vormen voor vele soorten van illegale handel.

India bezit echter in feite een zeer grote goudreserve en kan zich daarom meer permitteren dan Pakistan. Indien de mensen in India gegrepen worden door de strijd, zullen zij hun gouden sierraden en opgepot goud ter beschikking willen stellen van het gouvernement, en India is een land waarin eenieder die het maar even doen kan, zelfs een betrekkelijk arm iemand, over een of meer gouden sierraden beschikt. India is dan ook lange tijd een land geweest, waar men op de zwarte markt de hoogste prijzen voor goud betaalde. Wie voor f.100 aan goud meebracht naar India langs illegale weg, kon daarvoor over het algemeen f.120 tot 130 terugkrijgen. Kort na de wereldoorlog was het verschil zelfs nog groter. Wanneer men al dit goud in handen kan krijgen, of zelfs maar een aanmerkelijk deel, terwijl andere landen de gouden standaard of althans de goudprijs nog niet verlaten hebben, zal India dus heel wat steun en technische raad kunnen kopen. Het lijkt mij dat een dergelijke mogelijkheid verschillende grootmachten van een meer direct ingrijpen zal terughouden. Het lijkt mij zelfs zeer waarschijnlijk dat bepaalde Amerikaanse zakenbelangen en politieke groepen in Moskou tot samenwerking zullen komen in een poging India tot een betrekkelijk snelle overwinning te brengen. Dat hierdoor wel eens grote moeilijkheden in de UNO zouden kunnen ontstaan, trekt men zich niet aan: de UNO is immers de hond die wel voortdurend vermanend blaft, maar geen tanden heeft om werkelijk eens te bijten.

Vraagt men zich af wat de betekenis van India als natie is, zo blijkt deze betrekkelijk beperkt te zijn. Deze staat is opgebouwd uit vele kleine landjes, die tot op heden hun eigen karakter zoveel mogelijk behouden en ondanks alle pogingen tot een bestuurlijke samenvoeging, is men er niet in geslaagd het karakter van de vroegere kleine landen aanmerkelijk te wijzigen en aan te passen. Ik meen dat in vele gevallen een vergelijking kan worden gemaakt tussen het gedrag van de bewoners van verschillende streken, daar en in Nederland: het wederkerige gedrag en oordeel van grote stadsmensen t.o. besloten kleine gemeenschappen als bv. Spakenburg. In alle staatjes treft men mensen met geheel andere denkwijzen en levensgewoonten, terwijl zij aan alle oude tradities zoveel mogelijk vasthouden. Zo worden Radja's en Maharani's, ook al hebben zij geen feitelijke macht of invloed meer, nog steeds geëerd en als werkelijke heersers beschouwd. Zij vormen voor deze mensen symbolen van iets, wat voor hen gemeenlijk even belangrijk is als de godsdienst: eigen karakter. Zelfs wanneer zij tot een provincie werden samengevoegd, dan intrigeren deze kleine rijkjes nog steeds tegen elkaar en elke groep zoekt zijn eigen belangrijkheid voortdurend tegenover anderen te bewijzen en zijn invloed te laten gelden. In India is dan ook in feite voortdurend sprake van een naijver en onderlinge strijd, waarbij vooral de kleinere mensen betrokken plegen te zijn. De belangrijke mensen buiten deze strijd uit om eigen belangen en de hoogheid van eigen groep of kaste te handhaven.

Dat er in India veel wijsheid geboren werd, betekent dan ook niet dat deze wijsheid vandaag aan de dag nog overal aanwezig is. Ik meen zelfs op te mogen merken dat de dwaasheid van de mens in India de laatste jaren voortdurend weer is gebleken, daar men elke poging om dit land de mogelijkheid te verschaffen zijn bevolking zelfstandig goed te onderhouden, heeft gesaboteerd. Dit is zowel van regeringswege het geval geweest als ook bij kleinere gemeenschappen en bleek o.m. uit het weigeren van buitenlandse steun of het daaraan verbinden van zonderlinge eisen en voorwaarden.

Nederland heeft bv. in een waterarm gebied putten gegraven, bronnen geboord. Maar die bronnen moesten worden aangelegd waar het de raad van het dorp paste en niet daar, waar met de minste kosten het beste resultaat werd bereikt. Wat betekent, dat deze bronnen vaak te ver buiten de dorpen liggen en zo te weinig gebruikt zullen worden. Vaak werd verder voor deze hulpverlening, deze gave aan gebieden die deze hulp hard van node had, door plaatselijke autoriteiten een grote vergoeding geëist, zonder welke zij geen goedkeuring wilden verlenen voor het uitvoeren van dergelijke projecten. Verder eiste men vaak dat met inheemse werkrachten zou worden gewerkt en wees men het gebruik van buitenlandse machines af. In andere dorpen staan moderne landbouwwerktuigen, in de een of andere steunactie geschonken, weg te roesten, omdat niemand bereid is ze te gebruiken. Men acht kennelijk de primitieve werkwijze van de voorvaderen beter.

Ik noemde slechts enkele uit een veelheid van feiten. Het hedendaagse India is een vreemd mengsel van een westerse drift tot vooruitkomen en een oosterse berusting en indolentie. Het is een land met enorme potentieel op elk terrein, het is echter ook een land dat in zijn huidige vorm nooit in staat zal zijn dit werkelijk te activeren. Juist daarom is de strijd tussen India en Pakistan voor de beide volkeren zelf zo tragisch en gelijktijdig zo begrijpelijk. De moslims waren vroeger de beste soldaten in het oude India van de Engelsen. Zij dreven verder bepaalde vormen van handel - paarden, dieren - en hadden veelal een groot deel van de transportkaravanen in handen. Zij waren de mensen die verdedigden en verbindingen verzorgden. Bovendien vertoonden zij in vele gevallen een goed politiek en staatkundig inzicht. Tezamen met de ambtenaren, die merendeels Bengalis waren - de mensen, die nu verdreven werden - vormden zij het apparaat, dat de Engelsen een beheersen van een zeer groot land met in verhouding wel zeer weinig eigen mensen mogelijk maakte. De Bengalis zijn niet slechts politiek zeer bewust, maar zijn ook goede bankiers en handelslieden. Zij hebben een voor dit land ongewoon organisatievermogen en leveren zeer bekwame onderwijzers en propagandisten. De Pakistani's hebben de superioriteit van de krijgsmanskaste hier tegenover uit willen drukken en kregen de politieke kous op de kop. Het is in feite een gevecht om de suprematie tussen militairen en handelaren.

India heeft behoefte aan verdere mogelijkheden tot eigen vorming en zou van de beter opgevoeden onder de Bengalis heel wat voordeel kunnen trekken, wanneer zij maar de minder geletterde en opgevoede Bengalis niet mede behoefde op te nemen. Daarom vindt men het zo belangrijk dat zij een geheel eigen gebied hebben, dat zo mogelijk buiten alle aansprakelijkheden en verantwoordelijkheden van India zelf ligt, zodat men de Bengalis naar behoefte als freelance werkers kan aantrekken en afstoten, zonder dat dit verdere verantwoordelijkheden met zich brengt. Zo zouden zij voor de handel van India heel wat meer kunnen betekenen, wanneer zij een grotere bewegings- en handelingsvrijheid zouden hebben. Maar dit zou ten koste gaan van West-Pakistan en de welvaart en mogelijkheden van Pakistan als geheel zeer schaden.

Ik meen hiermee dit onderwerpje voldoende belicht te hebben en zou eventueel nog een tweede onderwerp voor u kunnen bespreken.

SCHULD

Vraag: Kunt u iets zeggen over schuld? De mensheid spreekt steeds over schuld en wanneer er iets gebeurt, moet er steeds weer een schuldige gezocht worden.

Antwoord: Naar ik meen is het onder mensen vooral de gewoonte anderen van iets de schuld te geven, om zo de eigen verantwoordelijkheid voor een bepaald gebeuren of een bepaalde situatie te verbloemen. U kunt dit goed in de tweede kamer zien, waar, sinds er een andere groep aan het bewind is, de PvdA voortdurend bezig is te protesteren tegen toestanden die, toen zijzelf nog aan de regering was, door haarzelf in het leven zijn geroepen. Dat betekent niet dat zij ongelijk hebben. Wel betekent het dat zij iemand als schuldige, als zondebok, probeert aan te wijzen. In de oude godsdiensten had men de gewoonte schuld- of zoenoffers te brengen. Een van de meest bekende daarvan is wel de zondebok die, beladen met de zonden van het volk, de woestijn werd ingestuurd - waarbij men overigens schijnt te vergeten dat deze met zonden beladen bok er heel wat beter aan toe was dan zijn niet met schuldbeladen collega, want deze werd aan de Heer geofferd. De behoefte gevoelens van falen en onvolmaaktheid af te wentelen op iets of iemand anders, is dus wel altijd aanwezig geweest.

De vraag, in hoeverre schuld kan bestaan, zouden wij eerst kunnen beantwoorden wanneer wij ook weten in hoeverre een mens verantwoordelijkheid draagt. Wij zouden in dit verband kunnen stellen dat een mens verantwoordelijkheid draagt voor alle processen waarin hij betrokken is, of waartoe hij aanleiding geeft. Zijn schuld kan dan worden afgemeten aan zijn bewust falen in dergelijke gevallen. Je kunt nooit dingen tot stand brengen of voorkomen, wanneer de omgeving, de tijd, de omstandigheden, hierbij een beslissende rol spelen. Je kunt bv. om in uw land te blijven, de regering wel verwijten dat zij steeds minder doet voor allerhande zaken die toch op sociaal, educatief en andere vlakken belangrijk zijn, maar aan de andere kant dient men zich te realiseren dat de huidige toestand haar de middelen om dit te doen grotendeels onthoudt, terwijl het Nederlandse volk in een dergelijke toestand eerst verandering kan verwachten, wanneer in andere, en volgens vele overbodige uitgaven worden besnoeid.

In dit verband zou je kunnen denken aan de investeringen van leger en vloot, de uitbreiding van de betaalde functies bij onderzoek e.d. Men zou bepaalde bestedingen moeten afwijzen en deze afwijzing op duidelijke wijze kenbaar moeten maken. Maar ja, dat doet men niet. Men verlangt alles tegelijk, en eenieder die nadenkt zal beseffen dat daarom niet de regering voor hetgeen op het ogenblik in Nederland aan de hand is, de schuld treft. Wat zij heeft gedaan is een nog niet eens geheel logische consequentie trekken uit een reeks omstandigheden die reeds langere tijd bestaan en wel op een politiek mogelijk nog haalbare wijze. Er is sprake van een voortdurende snellere ontwaarding van de munteenheid, voerende tot steeds grotere moeilijkheden voor dit land, zowel op de wereldmarkt als intern. Hier is sprake van een proces, waarvoor de huidige regering zeker niet de gehele verantwoording draagt. Zij kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor zaken die zij niet met de haar ter beschikking gestelde middelen kan beheersen. Maar indien zij bij het treffen van mogelijke maatregelen uit politieke of andere overwegingen noodzakelijke ingrepen achterwege laat, zo behoort dit wel tot haar aansprakelijkheid en draagt zij in dit verband schuld. Maar dit is in het algemeen gesproken, denkende over grotere verbanden.

Indien je over de mens als enkeling nadenkt, blijkt schuldgevoel een veel wonderlijker zaak te zijn. Wanneer je meent iets niet te mogen doen, bv. omdat je meent dat God dit heeft verboden en het toch doet, voel je je schuldig. Hierbij blijkt niet van belang te zijn dat een dergelijke schuld ook werkelijk bestaat. Er zijn mensen die seks zondig noemen. Wanneer zij dan toch seksbedrijven, hebben zij voor hun gevoel reeds schuld tegenover God. Zij vragen zich daarbij niet af waarom, indien God werkelijk tegen seks is, hij de mens niet door deling zich heeft laten voortplanten, bv. op de wijze waarop dit ook bij een amoëbe het geval is. Ofschoon naar ik meen, rekenende met herinneringen aan de stof, een dergelijk proces toch wel minder interessant zou zijn. De mensen scheppen een eigen gedragscode en afwijkingen daarvan wekken in hem schuldgevoelens. Toch is hierbij maar zelden van een concreet schuldig zijn sprake.

In de geest zien wij, dat dergelijke schuldgevoelens wel degelijk van belang zijn en uitwerkingen hebben. Het is namelijk niet de schuld die je concreet of volgens anderen op je hebt geladen, die het latere lot, de ervaringen en mogelijkheden in de sferen beïnvloeden, maar wel de wijze

waarop je jezelf schuldig voelt. Het gevolg is dat typen die volgens de mensen toch wel voortdurend in het diepste van de hel geroosterd dienen te worden als een zigeunerspies Adolf of zo, er betrekkelijk goed afkomen. Zij hadden geen schuldgevoelens van belangrijke aard. Zij beseffen misschien wel verantwoordelijkheden, maar die zien zij pas nu in de juiste verhoudingen. Dit betekent voor hen een leerproces en de noodzaak weer zo goed mogelijk een evenwicht voor zich tot stand te brengen. Maar het betekent zeker niet een afwijzen van al hetgeen rond je is, iets wat je wel pleegt te doen wanneer je je werkelijk schuldig voelt.

De vraag, op welk ogenblik schuld ontstaat, lijkt mij in het zuiver persoonlijke vlak dan ook maar moeilijk juist en omvattend te beantwoorden. Als je een kopje breekt bij de afwas, dames, is het natuurlijk wel ergens je eigen schuld. Maar er zijn altijd weer milderende omstandigheden te vinden, al is het maar dat het sop te vet was, of dat je juist gestoord werd. U breekt zich over het breken dan ook gemeenlijk niet het hoofd. Tenminste, zolang het je eigen kopje is. Maar als zoiets je gebeurt, terwijl je bij iemand op visite bent, heb je toch wel een onaangenaam gevoel. Dit is nu eigenlijk vergelijkbaar met het gevoel van schuld in het persoonlijke vlak.

Verantwoordelijkheid is weer een andere zaak, maar in het persoonlijke vlak blijkt schuld voornamelijk een gevoel te zijn. En meer niet. Je hoort nogal eens spreken over een man of vrouw die als schuldige gescheiden is. Men bedoelt daarmee, dat volgens de gemeenschap deze man of vrouw de werkelijke schuld voor alles, wat tot de scheiding voerde, draagt. Juridisch kan een dergelijke schuld misschien wel bestaan en volgens bepaalde menselijke morele maatstaven kan zij eveneens wel bestaan. Gaan wij echter van meer objectieve, menselijke maatstaven uit, dan blijkt meestal dat er net zoveel of zelfs meer schuld aan de andere kant lag.

Het is opvallend dat de mens schuldkwesaties juist op dergelijke gebieden pleegt te zoeken. Wanneer je ter verdediging van volk en vaderland honderden medemensen hebt uitgemoord, zoals in M'Y Lai, voel je dit niet als schuld. Dat hebt je gedaan met een doel, dat volgens jou maatschappelijk is goedgekeurd en dus niet jouw verantwoordelijkheid was. Toch heb je die levens in vele gevallen onnodig en wreed verkort. Je hebt mensen gedood. Je hebt menselijkheid en menselijke waarden met voeten getreden. Geestelijk gezien kan hier sprake zijn van een schuld op het ogenblik dat degene die dit heeft gedaan, hiervan zich bewust is en een voldoende herinneringsbeeld bewaart. Er zijn immers mensen die iets dergelijks op een bepaald ogenblik zonder verder denken doen, maar er zich later voor schamen. Maar algemeen gaat men uit van het standpunt dat degene die een heersende orde, opvatting of regel verdedigt, niet schuldig kan zijn. Wanneer er bv. rellen op de Dam of op het Binnenhof zouden zijn en daarbij iemand zou worden neergeschoten door rechtshandhavers, zo reageert men echter gemeenlijk met een: het is hun eigen schuld. Daarmee bedoelt men dat zij dan maar niet tegen de regels in hadden moeten gaan. De vraag, of de regels al dan niet juist zijn, blijft gemeenlijk hierbij buiten beschouwing. Geestelijk gezien is dit onjuist. Je kunt geestelijk gezien op deze wijze geen schuld hebben, zelfs wanneer je wel voor een gebeuren in wezen aansprakelijk kunt worden geacht.

Het denkbeeld dat schuld nog iets anders kan zijn dan een bedrag dat je een ander nog moet betalen, is volgens mij voornamelijk een kerkelijk uitbroeisel. Het is natuurlijk heel gemakkelijk, want hierdoor kun je vele instellingen in stand houden, de mensen door hun schuldbesef beheersen en hen er toe brengen hun gevoelens van schuld af te kopen door bv. wat extra bij te dragen in een collecte. Schuldgevoelens kun je veelal gemakkelijk uitbuiten en door hierop steeds weer een beroep te doen, kun je anderen vaak zonder veel moeite regeren. Ook in de politiek baseert men zich bewust of onbewust vaak op schuldgevoelens van de mensen. Men zal u zelden vragen wat u werkelijk wilt. Wel zal men u toeroepen: bent u bereid nog langer toe te staan dat zoveel duizenden kinderen minder goed onderwijs krijgen? M.a.w.: u bent ervoor aansprakelijk, dat dit tot nu toe het geval is. Indien de meeste mensen eerlijk zouden zijn, zouden zij zeggen: mij interesseert alleen maar dat mijn kinderen goed onderwijs kunnen genieten. Ik hoop natuurlijk dat het anders ook in orde zal zijn, maar ben niet van plan mij uit te laten buiten om de educatieve experimenten van anderen te betalen. Zij zeggen dit echter niet, omdat zij zich dan schuldig zouden maken aan iets, wat de gemeenschap een asociaal gedrag noemt, dus zeggen zij ja en betalen zij mopperend.

Wat dat betreft, schijnt men bovendien erg te hangen aan bestaande misstanden en elke poging hierin verandering te brengen, schijnt eveneens schuldgevoelens op te wekken. Het onderwijsprobleem in Nederland zou anders eenvoudig kunnen worden opgelost door wat langere schooluren en langere vakanties, dan zou men degenen die nu in de klassen te veel heten te zijn, in die vakantieperioden op school kunnen nemen en zo ook hen alle gewenste zorgen geven. Het zou wel betekenen dat de onderwijzers minder vakantie zouden hebben, maar hun werk zou meer resultaten geven en minder zwaar worden. Op deze wijze zou men in een enkel schooljaar twee klassen met hetzelfde materiaal en dezelfde personeelsbezetting op juistere en meer persoonlijke wijze het noodzakelijke onderricht kunnen geven. Er zijn echter altijd weer mensen, die menen dat je door een dergelijke oplossing voor een reëel probleem te zoeken zich schuldig maakt aan de aantasting van de rechten van anderen. Want wanneer anderen het niet met een bepaalde stelling eens zijn, heeft men al snel het gevoel onjuist te reageren en voelt men zich schuldig. Naar ik meen is dit ook de reden waarom zoveel mensen erin vliegen, wanneer maar voldoende mooie leuzen worden gebruikt.

Volgens mij zijn op zich ledige leuzen in 9 van de 10 gevallen aansprakelijk voor de schuldgevoelens van mensen. Hoe dit uitgebuit wordt om het menselijke gedrag te bepalen, kunt u elke dag zelf weer ondervinden. Zelfs de reclame strekt vaak een vermanende vinger uit en informeert dreigend, of u nog niet aan het welzijn van uw kinderen heeft gedacht en dus een bepaalde margarine nog niet op tafel hebt gebracht. Zelfs de liefdadigheid vraagt u, ongelovig en verwijtend: Hebt u nog niets gegeven voor het kankerfonds? Je hebt dan het gevoel: dat doet eenieder, het is toch wel nodig, het is toch wel goed, wanneer ik het niet doe schiet ik ergens tekort. En dat, terwijl de Nederlanders toch al zo goed kankeren.....

Schuld is iets wat maar zelden werkelijk bestaat, indien men met alle omstandigheden en mogelijkheden rekening houdt. Het is echter iets wat je wordt aangepraat, wat ontstaat door het aanvaarden van regels die zeker niet werkelijk en algemeen worden gehanteerd, maar die u wel als kosmisch geldende worden voorgesteld.

Opvoeding speelt vaak een grote rol. In uw dagen geldt vaak dat kinderen buitenshuis alles mogen doen, zolang zij thuis maar rustig zijn. En dan is men later verbaasd dat het kind zich niet schuldig voelt, wanneer het buitenshuis een grote brand heeft gesticht, maar wel zich schuldig voelt wanneer het per ongeluk een beetje limonade morst op een schoon tafelkleed.

Indien u over schuld wilt spreken, dient u in de eerste plaats dus wel te beseffen dat de vele schuldgevoelens die vooral de ouderen vaak kwellen, niet een werkelijke schuld betreffen maar iets wat je aangepraat werd, iets wat je door kerk of maatschappij werd verkocht. Iets wat, wanneer je eenmaal de geldigheid daarvan geheel hebt aanvaard, je leven bepaalt, zodat je op de duur er zelfs de slaaf van wordt. Daarom zou men zich altijd weer, wanneer schuldgevoelens dreigen te rijzen of afkeuring wordt uitgesproken, af moeten vragen: Is hetgeen ik doe nu werkelijk verkeerd of niet? En wanneer je beredeneerd hebt dat het antwoord op deze vraag neen dient te luiden, moet je je vervolgens ook nog eens afvragen of je innerlijk en werkelijk gelooft dat je redenering geheel juist is. Zeg je: mijn beredenering is redelijk, maar innerlijk geloof ik toch in een schuld, laat de zaak dan rusten. Want dan maak je je, gezien vanuit de geest, schuldig tegenover jezelf - maar dus niet noodzakelijk ook tegenover een ander.

Een laatste punt dat ik in het kader van uw vraag kan aanroeren luidt: Hoever gaat onze aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid tegenover onze medemensen? Want ook hier blijken heel wat mensen zich steeds weer schuldig te gevoelen onder het motto: Ik had meer moeten doen. De vraag zou echter steeds weer moeten zijn, of u hebt gedaan wat volgens uw beste weten en besef op het ogenblik van handelen werkelijk noodzakelijk was. De vraag is verder, of u dit ook op een praktische wijze hebt gedaan. Want ook hier schuilt nogal eens een addertje onder het gras: sommige mensen hebben het gevoel dat zij iets voor de wereld moeten doen. Zij gaan dan ergens honger staan lijden op edele wijze of met een bordje of vlaggetje wapperen, handtekeningen verzamelen e.d. Ik meen niet dat dergelijke zaken de eigen schuld die ontstaat door het eigen werkelijke gedrag tegenover anderen, werkelijk op kunnen heffen.

Je kunt niet a la "kleine parade" je goed voelen omdat je een bazaar voor de armen hebt gehouden, ofschoon je zeer wel weet dat van de duizenden die zijn binnengekomen, maar enkele tientallen guldens werkelijk voor het goede doel besteed konden worden. Je moet de zaken reëel zien en je afvragen: Wat heb ik persoonlijk gedaan? Daar, waar ik noodzaken persoonlijk kon zien en waar een persoonlijk ingrijpen mogelijk was, diende ik immers in te grijpen? Heb ik daarin volgens mijn eigen besef gefaald, dan ben ik schuldig. Je bent heus niet schuldig wanneer je niets hebt gedaan tegen de hongernood in India, Angola of ergens anders. Maar je bent wel schuldig, wanneer die oude buurvrouw of buurman van je drie dagen ziek en alleen heeft geleden, voor iemand zich begon af te vragen of er eigenlijk iets met haar of hem aan de hand was. Want in dit geval kende je de omstandigheden en wist je misschien zelfs, dat de persoon in kwestie niet slechts eenzaam, maar ook ziekelijk was. Daarom was het je plicht als mens hier een oogje in het zeil te houden. Zoals u ziet komen alle vragen van werkelijke schuld steeds weer terecht bij de eigen persoonlijkheid. Het anderen beschuldigen in de wereld is in de meeste gevallen eerder een schoonpraterij, een willen zeggen: ik ben hieraan niet schuldig of hiervoor niet werkelijk verantwoordelijk.

Ik meen ook dit punt hiermee voldoende belicht te hebben. U kunt, indien u dit wenst, nu op het gesprokene ingaan.

Vraag: U hebt zeker liever niet, dat ik nog verder over India vragen stel?

Antwoord: Ik heb geen bezwaar. Maar het onderwerp India van heden lijkt mij geestelijk van minder belang, omdat wij te maken hebben met toestanden die overal in de wereld bestaan. Je zou evengoed over Ierland en Ulster kunnen spreken, waar een even vreemde, ofschoon vergelijkbare ontwikkeling te vinden is en zelfs over de ontwikkeling van het rassenconflict, zoals zich dit op het ogenblik in een stad als New York doet kennen. De werkelijke waarden zijn bepaalde tendensen. Spreek je over het hedendaagse India, dan spreek je over symptomen. Iets wat, naar ik meen, vaak misleidend is, omdat je dan vergeet wat overal gelijkelijk voorkomt en je je alleen bezighoudt met één enkel facet van een veel groter geheel zonder te beseffen dat dit geheel waarlijk bestaat.

YOGA

Vraag: Kunt u iets zeggen over yoga en andere godsdienstige invloeden, die ook hier in Europa merkbaar zijn?

Antwoord: Ik meen dat je deze zaken niet als een specifiek product van India, laat staan het huidige India, kunt zien. Yoga bv. stamt oorspronkelijk uit de berglanden en is daar ontwikkeld door asceten. Langzaam maar zeker werden deze praktijken voor velen een uiting van vroomheid. Deze vroomheid ontwikkelde zich voornamelijk in de richting van het meer spectaculaire, het fakirisme, maar kreeg langzaamaan ook een andere zijde die zich op de duur ontwikkelde tot een filosofisch systeem.

De yoga zoals die hier in het Westen wordt beoefend en geleerd, is over het algemeen niet echt van Indische afkomst. Wel heeft men getracht iets van de hindoemystiek over te planten. Maar deze eist weer een gelatenheid, innerlijke rust, een levensbeschouwelijkheid, die de doorsnee Europeaan niet of slechts met de grootste moeite soms op kan brengen. De populariteit van dergelijke zaken in het Westen lijkt mij trouwens een modeverschijnsel dat snel weer voorbij gaat, dan wel zodanig verwesterd wordt, dat er van de bron alleen de termen overblijven.

Misschien denkt u aan vele wijze boeken als de Vedden, die uit India stammen. Zij stammen echter niet bepaald uit India, maar uit geheel zuid-Azië. Want door deze leer en wijsheid werd eens dit geheel beheerst. Het optreden van de moslims stamt eerst uit 700 n. Chr. Voordien waren bijna allen hindoe, ofschoon het boeddhisme reeds voor christus' geboorte invloed kreeg

o.m. door het optreden van de keizer Ashoka. Dit stond echter lange tijd zeer dicht bij het hindoeïsme. De relatie tussen hindoeleer en boeddhisme is ongeveer die welke bestaat tussen christendom en jodendom. Het lijkt mij daarom nogal moeilijk te stellen dat het India van heden nog steeds moet worden beschouwd als de bakermat van bepaalde leerstellingen en systemen, ook wanneer zij misschien geografisch eens in deze streken hun bron vonden. Ten hoogste zou je kunnen stellen dat in dit land een van de oudste geloofsbelijdenissen nog wordt gevolgd - de hindoeleer stamt van ongeveer 5000 v. Chr. - terwijl in dit land nog steeds vele leermeesters die zich op dit oude geloof baseren, werkzaam zijn. Sommigen onder hen hebben werkelijk geestelijk succes, velen echter beperken zich voornamelijk tot het behalen van financiële successen.

Nog enkele gegevens over yoga: de eerste beginselen, waaruit deze discipline zich ontwikkelde, zijn uit Indochina gekomen. Een groot deel van de lichaamshoudingen werden daar gebruikt om de beheersing en het uithoudingsvermogen van vechters op te voeren. Resten hiervan zijn elders nog te vinden, zoals in rituele gevechten in o.m. Laos en Cambodja, waarin houdingen voorkomen en standen worden aangenomen die regelrecht uit een handboek over yoga schijnen te stammen. Daar inderdaad het uithoudings- en concentratievermogen door dergelijke oefeningen werd opgevoerd, begonnen ook de heilige mannen in de bergen deze oefeningen voor hun eigen doeleinden te gebruiken en verder te ontwikkelen. Zij zijn de werkelijke voorvaders van alle yogin. In de tijd van het meer verbreid worden van het boeddhisme werden deze oefeningen ook gebruikt door monniken die immers geen wapens meer mochten dragen, maar zichzelf hun kloosters en later ook vaak hun zaken en karavanen wilden verdedigen. Zo zijn de beginselen van karate en judo van Nepalees-Tibetaanse oorsprong.

De discipline die voor het bereiken van ongewapende weerbaarheid nodig waren, kregen in de kloosters een filosofische achtergrond. Deze filosofieën werden kennelijk door vele volkeren in Azië deels overgenomen. Denk aan de bijna godsdienstige beleving van judo in Japan. In India vond men dan ook vele scholen waarin, zoals bij yoga, lichamelijke oefeningen en geestelijk streven als een eenheid werden onderwezen. Hierdoor ontstonden trouwens ook de verschillende "wegen" van de yoga. Steeds meer treden echter scholen op die geen lichamelijke geoefendheid meer verlangen, maar eerder een zekere eenheid en bereiking op contemplatieve en meditatieve basis nastreven. In deze scholen voeren mystici de boventoon. Dergelijke leraren bouwen tegenwoordig vaak eerst een reputatie op, dan een eigen dorp waarin hun leerlingen gehuisvest zijn en bereiken op de duur zodanige bekendheid dat zij ook elders een school maken. In dat geval kunt u hun wijze van werken en streven doortrokken zien van bepaalde symbolen en rituelen, zodat de school in feite tot een soort sub-godsdienst wordt, een afsplitsing van een oorspronkelijk systeem met een geheel eigen karakter. Datgene, waarmee Europa ooit kennis maakt, bestaat hoofdzakelijk uit deze laatste categorie. Wat mij er weer toe brengt dergelijke leerstelsels e.d. als niet specifiek Indiaas te beschouwen.

Wel moeten wij erkennen dat het India van vroeger, juist door zijn leefwijze, het bestaan van weelderige hofhoudingen, waar men filosofen hield op ongeveer dezelfde wijze waarop men in Europa ten tijde van de Borgia's kunstenaars placht te houden, de mogelijkheid heeft geschapen tot het opbouwen van veel kennis en wetenschap van voornamelijk geestelijke aard. Men mag daarbij echter niet over het hoofd zien dat dergelijke dingen even ver van de massa afstonden als bv. de werken van Angelo afstonden van de burgers van zijn tijd. Begrijpt men dit, dan zal men ook beseffen dat veel wat in deze dagen als een deel van een oude en ook nu nog bestaande Indische cultuur wordt gepresenteerd, in feite niets te maken heeft met het volk en het land als zodanig. Hoogstens hebben deze dingen te maken met gebruiken en tradities die door het volk wel worden gerespecteerd, maar veelal niet voldoende in betekenis gekend worden en slechts zeer zelden op een werkelijk geestelijk actieve wijze worden beleefd.

Verder mag wel gezegd worden dat slechts de betere stellingen en leringen ooit geëxporteerd werden. Men mag wel stellen dat er zelfs nu nog in India godsdienstige gemeenschappen bestaan die hun godsdienstigheid uitdrukken in orgiastische samenkomsten vol van dingen die zelfs vanuit een Indiaas standpunt wel heel erg onfatsoenlijk zijn.

Zoals men zich waarschijnlijk ook niet zal realiseren dat in het hedendaagse India nog gemeenschappen bestaan die mensenoffers brengen, dat zelfs op dit ogenblik nog moordenaarsgenootschappen op godsdienstige basis bestaan.

Reactie: De thugs?

Antwoord: Inderdaad enigszins een voortzetting van hetgeen men in het Westen wel verkeerdelijk Thuggee heeft genoemd. Dit was namelijk oorspronkelijk een actiediscipline, vergelijkbaar met een vorm van yoga, beoefend door volgelingen van Kali Durga. Deze leer bracht de mens tot zelfbeheersing, maar leerde hem ook op de juiste wijze offers voor de godin te doden. Later is deze methode in handen gevallen van mensen, die de godsdienst gebruikten als voorwendsel voor roofpartijen en overgegaan in handen van mensen met politieke bedoelingen.

Een tijdlang heeft men dan ook een genootschap van thugs-beoefenaars van het thuggee, die in werkwijzen en instelling vergelijken kunnen worden met het genootschap van de Witte lotus, de z.g. Bokkers in China. Want ook dit was een geheimgenootschap met religieuze en vaderlandslievende achtergronden, dat bepaalde lichamelijke disciplines van zijn volgers eiste en hen een grote bekwaamheid verschafte in het doden van anderen, terwijl het gebruikt werd om politieke tegenstanders te doden en een terreur uit te oefenen, zo in wezen politieke doeleinden nastrevende. Maar wanneer u zegt dat Kali de verschrikkelijke zowel als Kali de liefelijke ook in deze dagen nog steeds worden vereerd, hebt u gelijk, ook al komt thuggee niet zo veel meer in gewelddadige vorm voor.

Eindconclusie: je kunt de betekenis en geestelijke waarde van Europa niet bepalen aan de hand van geschriften van Schweitzer, of de gemiddelde ontwikkeling van de Amerikaan niet beoordelen aan de hand van de werken van Einstein. Dit zijn uitzonderingen, toppen, die door de gewone mensen niet worden begrepen, zelfs indien hun namen bekend zijn en gerespecteerd worden. Hetzelfde geldt voor India, ongeacht de daar bestaande grote leringen en leermeesters.

Na de pauze zal ik graag uw verdere vragen beantwoorden, indien u mij althans toe wilt staan mijn mening duidelijk naar voren te brengen en waar mogelijk ook feiten te laten spreken. Eerlijke voorlichting is in uw dagen misschien wat zeldzaam, maar wij trachten altijd weer eerlijk alle kanten van een zaak te belichten en alle facetten daarvan zo duidelijk mogelijk tot uiting te brengen, daarbij onze eigen inzichten natuurlijk niet verhullende. Dus wees niet boos wanneer wij uw bewondering voor het hedendaagse India niet geheel delen, wees niet boos wanneer uw gevoelens van schuld door mij worden gezien als een zeer persoonlijke kwestie en niet als de kosmisch belangrijke kwestie, waarvoor u die zelf hebt gehouden.

Ik wens u een aangename pauze.

BEANTWOORDING VRAGEN

Zo, vrienden.

Nu komen uw vragen aan de beurt en bij voorkeur natuurlijk die vragen die samenhang hebben met de onderwerpen die wij in de eerste helft van de bijeenkomst besproken hebben.

Vraag: Kunt u iets zeggen over de acupunctuur en de daarmee verbonden filosofie over evenwicht?

Antwoord: Indien er geen andere vragen zijn zeer zeker. De door u bedoelde geneeswijze is gebaseerd op zenuwprikkels. Het daarachterliggende denkbeeld is dat je, door het gebruik van bepaalde metalen, hierbij zekere krachten uit de ether aantrekt en die middels de naald op het lichaam doet ontladen. Ik meen niet dat dit laatste geheel juist is. Er is namelijk gebleken dat eenzelfde effect ook bereikt kan worden zonder zilveren en gouden naalden en wel indien men gebruik maakt van kleine platte metalen schijfjes, waarop je dan een lading zet van ongeveer één en een half volt.

En één en een half volt uit het een of ander batterijtje is nu eenmaal iets anders dan uit de ether stammende levensenergie. Het is wel een feit dat men met de acupunctuur grote resultaten kan verkrijgen. Ik meen dan ook dat juist door de moeilijkheden die men in het verleden in China heeft gehad bij genezingen, men ertoe is gekomen uit te gaan van het zenuwstelsel, terwijl men in het Westen gemakkelijker lichamen heeft kunnen onderzoeken en dus meer van de lichamelijke mogelijkheden is uitgegaan. Het denkbeeld dat je een verstoord evenwicht hebt wanneer je ziek bent, is op zich zeker niet dwaas. Je kunt dan natuurlijk wel stellen dat de verstoring in de eerste plaats organisch is. Maar zo zij organisch bestaat, werkt zij toch ook in op het zenuwstelsel, terwijl ik door in te werken op het zenuwstelsel wel degelijk ook op het organisme invloed uit kan oefenen.

Nu kun je natuurlijk gaan strijden over de vraag wie gelijk heeft: degene die beweert dat de oorzaak van een kwaal organisch is, of degene die beweert dat de bron van alle kwalen in het zenuwstelsel is gelegen. Een ding is echter zeker: door de juiste stimuli aan het zenuwstelsel toe te voegen, kunnen wij reacties verkrijgen in het lichaam, waarbij organen een bijzondere stimulans krijgen. Het vreemde bij deze geneeswijze is, op het eerste gezicht althans, dat men bv. bij het behandelen van een hartkwaal naalden in de arm steekt. Maar als je even nadenkt over weerpijn is het misschien toch niet zo vreemd. Mensen die last hebben van hun hart, blijken vaak last te hebben van pijnlijke arm en schouderpijnen, terwijl ook is gebleken dat iemand die pijn heeft door een verwringing van de ruggengraat, die pijn in een knie kan voelen, of bv. als een beklemming op de borst ondergaat. Toch is de oorzaak pressie in de ruggengraat.

Dit maakt wel duidelijk dat de oorzaak van pijn en de plaats, waarop zij wordt gevoeld, lang niet altijd identiek zijn. Dit wettigt de conclusie dat er op de een of andere wijze een relatie bestaat tussen bepaalde organen en bepaalde delen van het zenuwstelsel. Wanneer wij nu weten dat je een pijnlijke arm kunt krijgen als gevolg van een fout in het hart, is het niet zo vreemd dat iemand de zenuwen van de arm begint te bewerken om zo de werking van het hart te beïnvloeden. Alleen reeds op voorstaande gronden meen ik dat de acupunctuur in het Westen grotere aandacht verdient, dan zij bij de z.g. deskundigen meestal krijgt.

Van belang bij de oorspronkelijke therapie is het gebruik maken van z.g. positieve en negatieve krachten. In de behandeling komt dit tot uiting door het gebruiken van gouden en zilveren naalden. Men beweert dat de gouden naald positieve, de zilveren naald negatieve kracht in het lichaam doet vloeien. Op grond van oudere geschriften zou men echter m.i. ook aan kunnen nemen dat met de zilveren naalden gemeenlijk niet op dezelfde plaatsen een prikkel wordt gegeven als met de gouden naalden. Op bepaalde oude tekeningen komen liefst 142 verschillende punten voor. Hierbij blijkt echter dat sommige punten voor het insteken van zilveren, anderen weer voor het inbrengen van gouden naalden gereserveerd zijn, terwijl naar ik meen, 36 punten worden aangegeven als bruikbaar voor het inbrengen van beide soorten naalden, maar dan wel in verschillende gevallen.

M.i. is het echter onjuist wanneer men aanneemt dat bij deze geneeswijze wordt gewerkt met invloeden die van buitenaf komen. Wel wil ik stellen dat een prikkel in het zenuwstelsel, geestelijk gezien van belang kan zijn, omdat het zenuwstelsel zowel met het astrale lichaam als met de geest bepaalde banden heeft. Wanneer ik in dit zenuwstelsel een bepaalde toestand schep, zal het wel mogelijk zijn langs geestelijke weg bepaalde krachten gemakkelijker op te nemen of op te wekken dan zonder deze inwerking. Ik zal zelfs bepaalde invloeden ook gemakkelijk van mij uit kunnen wijzen. De rationalisatie van het verschijnsel is een theorie die niet bewezen is, dat besef ik wel. Maar het verschijnsel zelf blijft bestaan. Vanuit een geestelijk standpunt lijkt het mij zelfs zonder meer mogelijk om, door prikkeling van bepaalde zenuwknooppunten grotere gevoeligheid voor geestelijke of niet stoffelijke invloeden tot stand te brengen. Dit heeft natuurlijk verder niets te maken met het derde oog, zoals dit naar ik meen in alle aspecten beschreven werd door de wouldbe lama Tanseng of zo. Maar de oude methode om iemand voor helderziende, helderhorende ervaringen open te stellen door middel van slagen en prikken, die reeds voor het lamaïsme in Tibet gebruikelijk was, is wel degelijk zinnig.

Volgens mij kan ook stoffelijk bewezen worden geacht dat het stimuleren van het zenuwstelsel op een bepaalde wijze in vele gevallen resulteert in het ontstaan van een z.g. paranormale gevoeligheid. Wanneer een mens gedurende langere tijd vast, zal een grote spanning op het zenuwstelsel ontstaan. Het resultaat: visioenen. Vandaar dat wij ook overal weer een 40 dagen durende vasten tegenkomen bij mensen die bepaalde geestelijke belevingen nastreven. Bij de indianen kwam zelfs een z.g. vasten voor van rond 3 maanden waarbij zij echter wel vruchtensap en bloed dronken, doch geen vaste spijzen gebruikten. Ook zij kregen visioenen. Meerdere malen bleek ook dat mensen die bij een ongeluk betrokken werden en daarbij een harde slag op de schedel kregen, in meerdere of mindere mate helderziend worden of z.g. psychometrische gaven ontvouwen. Er is zelfs een Nederlander die op een dergelijke wijze een begaafdheid ontwikkelde en daarmee nu in de V.S. een heel aardige boterham mee weet te verdienen. Naar ik meen kan dit alles wel worden aangevoerd als bewijsmateriaal voor de stelling dat een mens door bepaalde prikkelingen van organen en het zenuwstelsel een voor de doorsnee mens ongewone gevoeligheid kan ontwikkelen. In een land waar men vreemd genoeg niet zo aan het paranormale beweert te geloven is verder bij experimenten gebleken dat door het toedienen van zuurprikkels - bijtende stoffen die milde, maar irriterende uitwerking hebben - het mogelijk was telepathische vermogens van mensen, die reeds enigszins gevoelig waren, tijdelijk op te voeren.

Mijn conclusie: het geestelijk besef, zoals men het soms noemt, of het paranormaal vermogen van een mens, kan middels het zenuwstelsel gestimuleerd worden. Dit zouden wij dan ook over kunnen dragen in de richting van de acupunctuur. Wanneer je op de juiste wijze stimuleert, krijg je in ieder geval ook hier te maken met een verhoogde ontvankelijkheid voor bepaalde zaken, terwijl op deze wijze bewezenmate ook een verhoging van suggestibiliteit bereikt kan worden. Bij bepaalde mediums, die in taoïstische kloosters wel optraden, werden prikkels met naalden in ieder geval ook wel gebruikt, o.m. twee gouden naalden in de rechterborst, twee gouden naalden links in de abdomen, een zilveren naald in de schouderpijler rechts. Naar ik meen vormt de acupunctuur dan ook een instrumentarium, waarmee niet slechts stoffelijk, maar ook mentale en mogelijk zelfs geestelijke beïnvloeding van een mens mogelijk is. Daar u stelde dat dit ook mogelijk van geestelijk belang kon zijn, wilde ik hierop wel even de nadruk leggen. Wanneer je de acupunctuur volkomen zou beheersen zou men - werkende volgens de oude regels en niet volgens de nu in Rood China gehanteerde regels, waarbij het paranormale geheel buiten beschouwing wordt gelaten - de mens open kunnen stellen voor bepaalde geestelijke invloeden, hem een soort trip kunnen laten maken, waardoor hij zichzelf beter leert kennen en bovendien zou men hem meer levenskracht kunnen geven. Daarnaast blijft de acupunctuur natuurlijk geschikt om vele, maar niet alle kwalen te genezen.

Reden te over dus om de praxis van de acupunctuur ook aan te bevelen voor de Westerse geneesheer. Maar gelijktijdig dient de patiënt toch wel voorzichtig te zijn. Want indien een dergelijke behandeling verkeerd wordt uitgevoerd, kunnen hierdoor grote organische kwalen en afwijkingen tot stand komen, terwijl ook langdurige en felle pijnen hiervan het gevolg kunnen zijn. Een geval is mij bekend. Bij een behandeling met drie naalden werd de ene zilveren naald verkeerd gestoken. Het gevolg was dat de kwaal van de patiënt niet genas, maar hij wel vele dagen een hoofdpijn had, alsof hij dagenlang in een vat whisky gezwommen had. Daarom moet men wel even uitkijken wanneer men eraan begint: een acupuncture dient zeer nauwkeurig en goed te worden uitgevoerd. Ten laatste wijs ik erop dat de behandeling ook kan worden uitgevoerd met andere hulpmiddelen dan de traditionele naalden.

Is dit voldoende?

Vraag: Dit hangt toch samen met etherische stromen, zoals ook bij yoga tot uiting komen?

Antwoord: Vergeet niet dat het bij yoga gaat om het sluiten van lichaamsstromen in het lichaam zelf, dus een veranderen van de normale gang van levensstromen. Dit berust in feite op een inductie, voortgekomen uit het dicht bijeenbrengen of samenbrengen van bepaalde punten in het lichaam, waarin de vitaliteit normaal sterk aanwezig is en wel op een wijze, waardoor deze punten elkaar beïnvloeden.

Er ontstaat een wisselwerking waardoor bepaalde stromen in het lichaam kunnen worden versterkt - vitaliseren genoemd - en andere stromen zo zeer kunnen worden afgeremd, zodat spanningen wegvallen en reiniging of een toestand van sereniteit bereikt wordt. Bij de acupunctuur gaat het om van buiten komende stimuli die direct op zenuwknoppunten worden aangezet, waardoor ook zeer definitieve signalen naar de hersenen worden gegeven. Er is dus wel een groot verschil, ofschoon in beide gevallen volgens mij met zenuwkracht of levenskracht in het lichaam wordt gemanipuleerd.

In het eerste geval is het eigen wil, eigen positie, plus eigen concentratie, waardoor een voor het ik gewenste en harmonische toestand wordt gerealiseerd, in het andere geval wordt, ook buiten besef, wil, of bewustzijn van de patiënt, een reeks reacties van zuiver lichamelijke aard veroorzaakt die mede maar niet onvermijdelijk, geestelijke en mentale toestanden die van de norm afwijken, met zich kunnen brengen.

Vraag: .... (Onverstaanbaar).

Antwoord: De acupunctuur is oorspronkelijk bij de Tartaren ontwikkeld. Dezen kenden een prikgeneeswijze, waarbij echter geen naalden maar mespunten of gloeiende ijzertjes werden gebruikt. De sjamanen hadden een betrekkelijk veelomvattende geneeswijze met deze middelen tot stand gebracht, maar verbonden hieraan vele bijgelovigheden. Reeds toen China voor de eerste maal een groot rijk werd, werd iets van deze kennis overgebracht en in het rijk gepraktiseerd. Eerst toen de Mantsjoes regeerden die deze geneeswijze zeer goed kenden, werd deze wijze van behandelen praktisch overal in het rijk als de enig juiste aanvaard. De kruidenkunde raakte in deze tijd sterk op de achtergrond en kwam in de handen van kwakzalvers, ofschoon vele geneesheren toch bij hun behandelingen mede nog kruiden plachten voor te schrijven, indien het om Chinese patiënten ging. De Mantsjoes wezen echter kruiden veelal af, mogelijk omdat zij een zeer trots volk waren en zo alles wat niet tot hun eigen tradities behoorde, als minderwaardig beschouwden.

De overheersing van de acupunctuur als geneeswijze is dus niet zo heel oud in China en ik meen dat het eerste, zij het nog vage geschrift dat handelt over de acupunctuur gedateerd kan worden in de tijd van Akbar, dus rond 750 n. Chr. Maar in die dagen was volgens de meeste Chinezen deze geneeswijze nog kwakzalverij. Later werd het een tijd lang een onderafdeling van een behandeling, te vergelijken met het optreden van een masseur in uw dagen die de voorschriften van de dokter volgt, maar met eigen middelen de therapie van de dokter aanvult. Eerst na het verval van de drie godsdiensten, de Ju-Tao-Fo, werd deze wijze van genezen met bijgelovige eerbied door sommigen aanvaard, maar dan ook weer met vele bijgelovigheden omgeven.

Is dit voldoende?

Vraag: Is bij magnetiseren een soortgelijk proces opwekbaar?

Antwoord: Neen, niet geheel. Maar een magnetiseur kan weer iets anders doen. In de aura van de mens merkbaar, zijn er bij bepaalde ziekteprocessen sterk constateerbare warmte-koude verschillen. Vele magnetiseurs zijn hiervoor in meerdere of mindere mate gevoelig, ook al realiseren zij zich niet altijd wat zij in feite aanvoelen. Wanneer je magnetiseert stimuleer je plaatsen waarop je een zekere onevenwichtigheid hebt geconstateerd en tracht zo in het lichaam in feite enig evenwicht te herstellen. Wij krijgen dan te maken met de z.g. plaatselijke instraling of soms ook puntmassage.

De magnetiseur werkt ook met de levensstromen en zal dus in vele gevallen hiermee niet volstaan maar trachten een doorstraling in een bepaalde richting te bewerkstelligen. Wij zien dan het doorstralen, verkeerdelijk ook wel dubbele instraling genoemd, waarbij de ene hand als gever, de andere als nemer optreedt. Je kunt dit op vele verschillende wijzen doen, maar een eenvoudige en veel voorkomende wijze wordt gebruikt wanneer men meent dat een bepaalde kwaal in de hersenen zetelt, maar neerslaat in een van de organen. Men straalt dan in vanaf het hoofd naar een bepaalde plaats in het lichaam, waar men dan weer gelijktijdig afneemt, zodat een soort kringloop ontstaat.

Verder kennen wij bij het magnetiseren de z.g. passe. Hierbij tracht men in feite niet het lichaam zelf te beïnvloeden - ook al veronderstelt men dit vaak - maar tracht bepaalde onevenwichtigheden in de aura weg te werken. Door de aura zo veel mogelijk gelijk te trekken hopen wij een stimulus te veroorzaken die invloed heeft op de organen die storend werken. Soms kan dit heel goed werken, in andere gevallen haalt het weinig of niets uit. Verder kennen wij bij het magnetiseren de z.g. aanblazing. Men doet dit voornamelijk wanneer men meent te constateren dat in een bepaald deel van het lichaam een sterk temperatuurverschil is opgetreden. De adem kan bepaalde delen van de eigen levenskracht bevatten die geconcentreerd op een bepaalde plaats aan de buitenzijde van het lichaam, kan worden overgebracht. Gelijktijdig verwarm je de huid op de aangeblazen plaats, waarbij een soort beperkte koorts kan ontstaan, zodat de temperatuur voor korte tijd daar op kan lopen tot enkele graden boven de normale lichaams-temperatuur en in excessieve gevallen zelfs tot 42° kan oplopen. Degene die je behandelt voelt dan alles gloeiend heet worden. De poriën openen zich, de zenuweinden in de huid worden gestimuleerd, een betere opname van de gegeven kracht is op zijn minst waarschijnlijk. Met aanblazing kun je dus ook het zenuwstelsel direct stimuleren.

Maar ik wil u niet leren magnetiseren. Daarover zijn trouwens handboeken genoeg.

Vraag: Hoe kan die hoge temperatuur ontstaan?

Antwoord: De adem voert ook vocht aan, de zaak broeit, het weefsel reageert, maar kan de warmte niet geheel verwerken. Daarom gebruikt men bij het aanblazen ook bij voorkeur een flanellen lapje, waardoor het broeien wordt bevorderd, de afkoeling van de huid wordt tegengegaan en de hogere temperatuur inderdaad bereikt wordt.

Vraag: Indien bij acupunctuur geen kosmische krachten werkzaam zijn, wordt het effect dus bereikt door het feit dat het metaal van de naald de zenuw raakt?

Antwoord: Het gaat inderdaad om het juist stimuleren van de zenuw, maar er komt soms nog een ander effect bij. Zoals u weet bestaat er een lucht-aarde potentiaal. Het lichaam geldt meestal als "geaard", d.w.z. met een spanning gelijk aan die van de aarde. Tegenwoordig is dat niet geheel meer waar, met alle rubberzolen en nylonkleding. Men zou kunnen stellen dat de naalden als geleiders functioneren, waarbij met voorbijgaan van de licht isolerende huid tussen weefsels en de potentiaal van de omgeving een evenwicht tot stand wordt gebracht. Maar dat is zeker niet de voornaamste functie of werking.

Vraag: Is het pijnlijk?

Antwoord: Wanneer de naalden door een deskundige worden ingebracht, loopt dat van een muggensteek tot het even prikken van een doorn. Zolang de patiënt rustig blijft, dus de naalden niet te veel aan het zwabberen brengt, merkt hij verder praktisch niets. Maar ondeskundigen kunnen u lelijk pijn doen. Wanneer iemand ruw door het zenuwcentrum heen wrikt, voel je natuurlijk ook heel wat, maar goed gedaan is het zeker geen bijzonder pijnlijke procedure. Het lijkt erger dan het is.

Vraag: Hoelang duurt de nawerking van een behandeling?

Antwoord: Dat is afhankelijk van de kwaal en de aard van de behandeling. Maar er zijn gevallen die jarenlang een verandering in het organisme tot stand kunnen brengen, daar door de stimuli ook afscheidingen in het lichaam worden gewijzigd. In dergelijke gevallen neemt de behandeling zelf de tijd, dat de naalden ingebracht blijven, rond 3 uren.

Er bestaan prikbehandelingen, waarbij de naalden worden ingezet en bijna onmiddellijk weer worden teruggenomen. Deze behandeling is ook nu nog in China gebruikelijk. Maar er zijn ook behandelingen, waarbij de naalden langere tijd in blijven staan. Er is zelfs de mogelijkheid dat u bij een achtnaaldsbehandeling, na bv. een half uur, reeds enige naalden voelt verwijderen, terwijl daarna, rond een uur later, wederom meerdere naalden worden weggenomen. De laatste naalden blijven dan soms twee en een half uur in staan. Indien u zich hiervoor zeer interesseert: er zijn op het ogenblik wel handboeken, ik meen voornamelijk in het Engels, waaruit u zowel over de filosofie als de behandeling nog nadere details kunt vernemen.

En hiermee moet ik gaan besluiten. Wij hebben werkelijk een soort geestelijke strooiavond gehad. U hebt kennelijk belangstelling voor z.g. geheimzinnige dingen. Maar daarmee is het als met de kunstjes van een goochelaar: je kunt er pas werkelijk iets mee doen wanneer je achter de schermen hebt gekeken. Dus wanneer u iets mystieks of mysterieus ontmoet, kijk er niet te veel naar op, maar kijk liever even achter de schermen. Keer naar het normale terug, waar je maar kunt, probeer ook de geheimzinnige zaken zo dicht mogelijk bij je te brengen, niet om het naar beneden te halen, maar om het ook zelf te kunnen hanteren. Want wanneer je teveel tegen de dingen opziet, denk je niet praktisch en kritisch meer. Zo ook hier: voor bepaalde sprekers hebt u kennelijk veel respect. U aanvaardt hetgeen zij zeggen, zonder meer vanwege hun persoonlijkheid, maar dat bepaalt de waarde van hun argument niet, hoogstens de waarde van hun optreden. Blijf realistisch. Juist wanneer je geestelijk vooruit wilt gaan moet je kijken naar de werkelijkheid, omtrent je schuld, omtrent hetgeen de omgeving je vertelt en de redenen waarom men je juist dit vertelt. Probeer het waarom te begrijpen, dan kun je meer bereiken en misleid je jezelf en anderen minder vaak.

Goedenavond

d.d. 26 november 1971